

Tractatvs De Pensionibvs Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Cap. XXXVIII. Pensionem in loco vbi situm est beneficium soluendam esse nisi aliter conuentum fuerit, etiam si pensionarius esst Cardinalis, & si pensionarius tempore adueniente non fuerit in loco ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

Tract. de Pension. Eccles. Cap. XXXVIII. 99

- Gratia perfecta est per solam supplicationis signaturam, Rota *decis.* 8. *n. 2. part. 1. recent.* & expeditio Literarum requiritur dumtaxat ad probationem Gratiae, Verall. *decis.* 177. *num. 2. part. 2.* qui tamen loquitur in terminis iuris communis, sicut & in *decis.* 267. *num. 2. part. 1.* plures citat & sequitur
- 20 Gonzal. ad regul. 8. *gloss.* 2. *num. 45.* † Et sic quod dicitur, supplicationem sine Literis continere Gratiā informem, intelligendum est, ut sit informis quoad executionem; Mohedan. *decis.* 28. *num. 3. de renunciat.* Put. *decis.* 356. *num. 7. lib. 1.* Rota *decis.* 20. *num. 5. de concess. prebent. in nouis.* & secundum hæc dictæ decisiones limitari & explicari debent; nam quoad substantiam, Gratia per solam supplicationem est perfecta; Marefcot. *lib. 2. var. resolut.*
- 21 cap. 40. *num. 42.* † & in omnem euentum Gratia expedita censetur eadem die qua supplicatio fuit signata, ut dicit Modern. *de styl. Dat. lib. 1. cap. 32. num. 103.* iuxta *decis.* Rotæ 514. *n. 2. part. 3. lib. 3.*
- Igitur in casu proposito quamvis Literæ fuerint postea expeditæ, dummodo intra legitima tempora, nempe intra nouem menses, pensio debetur Pensionario à die Datæ supplicationis, & per consequens termini à die dictæ supplicationis, & ante Literarum expeditionem non exacti ad ipsum Pensionarium pertinent.
- 22 Cui decisioni non absumilis est casus mortis Titularis post supplicationem signatam, ante tamen Literarum expeditionem contingentis; nam pensiones decursæ Pensionario debentur à die Si-

gnaturæ, quamuis Literæ post mortem Titularis fuerint expeditæ, quem casum decidit Gig. *de pensionib. quæst.* 40. qui licet loquatur de expeditione Literarum post tres aut quatuor annos; idem hodie dicendum est de expeditione facta post mortem Titularis, infra tamen nouem menses per constitutiones Pontificias stabilitos.

Ratio est, quia iam Gratia quoad substantiam erat facta, ut mox dictum est, & Bullæ non requirebantur nisi ad probationem & executionem: quod etiam probat Gig. in dicto tract. *quæst.* 34. exercitium igitur, & executio Gratiae stat in suspenso, donec Literæ fuerint expeditæ, ipsa autem substantia Gratiae remanet: dummodo igitur exactio non fiat ante expeditionem Bullarum, peti & exigi possunt omnes termini pensionis maturati à die signatæ supplicationis, ex rationibus supradictis.

Aduertendum tamen esset, quod si in reservatione pensionis apponeretur decretum, quod Literæ expediti deberent intra breuius temporis spatium, alias pensio esset nulla, si expeditio Literarum non fuisset facta intra illud tempus; nullo modo, nec vllò vnquam tempore pensio exigi posset; quia decretum omnia nulla redderet tanquam ab initio, ut decidit Rota *decis.* 1. in Veronen. pensionis, 3. Iulij 1592. coram Millino, apud Marches. fol. 610. Idem Author *de commiss. in caus. pens. part. 1. §. 2. num. 41. fol. 585.* ubi loquitur de Breui pro capienda possessione nomine Cameræ, dummodo Literæ expendantur intra sex menses.

C A P V T XXXVIII.

ARGVMENTVM.

PENSIONEM in loco, vbi situm est beneficium, soluendam esse, nisi aliter conuentum fuerit; etiam si Pensionarius sit Cardinalis: Et si Pensionarius, die solutionis adueniente, non fuerit in loco destinatæ solutionis, per se, vel per procuratorem habentem legitimum mandatum, vtrum sufficiat protestatio debitoris, an verò necesse sit quod Titularis faciat depositum? & vtrum sufficiat quod Titularis loco pensionis offerat fructus beneficii? Quando tamen causa commissa fuit cum clausula, sine retardatione solutionis pensionis, non sufficere protestationem, sed integrum & actuale depositum requiri concluditur, etiam si Pensionarius non reperiretur in loco destinato.

SVMMARIVM.

- 1 Si nihil in contrarium conuentum fuerit, pensio soluenda est in loco vbi situm est beneficium pensionis grauatum.
- 2 In dubio locus solutionis, est ille qui minus grauat debitorem.
- 3 Quamuis pensio solui debeat Cardinali, illa solui debet in loco, in quo est beneficium oneratum pensione, nisi aliter fuerit dictum.
- 4 Quamuis pensio sit loco alimentorum, non tenetur Titularis illam deferre ad domum Pensionarij, quando sunt diuersi fori.
- 5 Obligatio Cameralis pro solutione pensionis, non obligat illius debitorem ad illam soluendam extra locum tacite, vel expresse conuentum.
- 6 Si Titularis promiserit soluere pensionem in certo loco, potest in eo conueniri. Idem, si promiserit soluere vbiq; locorum.
- 7 Si Pensionarius non fuerit presens in loco destinata solutionis, Titularis tenetur protestari, & deponere, secundum aliquorum sententiam, Sanleger. de Pensionib.
- 8 Contraria sententia verior est, non requiri depositum nisi ad maiorem cautelam.
- 9 Consultius est, absente Pensionario, facere actuale depositum pensionis.
- 10 Ad purgandam moram iam incursum requiritur actuale depositum, non autem ad incurrendam.
- 11 Quando in commissione adest clausula, sine retardatione solutionis pensionis, non auditur Titularis, nisi facto actuali deposito in defectum solutionis.
- 12 Oblatio fructuum facta Pensionario per Titularem non sufficit, nec releuat, quia solutio debet fieri in pecunia, non in fructibus.
- 13 Clausula, sine retardatione solutionis pensionis, suspendit & limitat iurisdictionem Commissarij, ut non habeat vllam iurisdictionem donec solutio facta fuerit.
- 14 Creditorem teneri in solutum capere bona sui debitoris, quomodo intelligatur, & locum habeat.
- 15 Quando solutio fieri potest, & debet, depositum non suffragatur.
- 16 Depositum fieri sufficit stante illa clausula, sine retardatione.

retardatione, quando Pensionarius non reperitur in loco destinata solutionis per se, sed per procuratorem.

- 17 Quando adest clausula, relictis expensis, in commissione, debet fieri actualis solutio.
- 18 Quoad evitandum ne currat interesse conventionale, requiritur solutio; & in eius defectum depositum.
- 19 Clausula, Parito indicato, exigit actualem solutionem, licet debitum esset illiquidum.
- 20 Depositum actuale requiritur in pecunia numerata et satisfiat conditioni, si solutio in effectu propter aliquam causam Pensionario fieri impediat.

NOtabilis est questio, quando creditor pensionis non reperitur in loco destinata solutionis, quid agere debeat Titularis, utrum videlicet teneatur deponere, nec solum offerre, & utrum debeat protestari de impedimento, aut quid aliud agere?

Pro resolutione huius questionis in primis videndum est, quid in loco fieri debeat solutio pensionis; in qua difficultate hoc primo constitutum est, locum soluendae pensionis, esse locum in quo beneficium pensione oneratum constitutum est; Gomez. in regul. de valore exprimend. quest. 8. n. 4. Oldrad. consil. 163. quod consilium licet communiter reproberetur, dum agitur de aestimando valore monetæ, ut ostendimus cap. 40. tamen eius rationes subsistunt quando dubitatur, in quo loco fieri debeat pensionis solutio: Gambar. de potest. Leg. lib. 6. quest. 27. num. 112. ex doctrina Sebastian. Sap. in l. heres absens, §. proinde, ff. de indic. num. 1. † quia in dubio locus solutionis censetur destinatus, ubi debitor maiori cum commoditate solutionem facere potest, talis autem est locus in quo situm est beneficium, cuius occasione pensio debetur. † Quod ampliatur etiam solutio pensionis facienda esset Cardinali, qui tenetur residere in Curia, quia cum in illo iure cautum sit, quod Cardinalis residens in Curia habeat quoad hoc maius privilegium quam ceteri Pensionarii, ideo standum est Regulæ, ut pensio in loco beneficii soluenda sit: quam Regulam confirmat etiam Nicol. Garl. de benef. part. 1. c. 5. n. 233. & quod de Cardinalibus dictum est, probatur ex decis. per Rotam in Aretina pensionis die 20. Februarii 1598 coram Litta, quam refert Marches. part. 1. de commiss. fol. 548. num. 45.

Neque præmissis obstat quod pensio sit reservata loco alimentorum: Tum quia dum agitur de Cardinalibus, ipsi habent ut plurimum ex quo vivere possint; † tum etiam quia dum agitur de alimentis, verior est opinio, quod licet quando debitor & creditor illorum sunt eiusdem fori, debitor teneatur illa deferre ad domum creditoris, Surd. de aliment. tit. 4. quest. 16. num. 7. tamen quando sunt diversi fori, non tenetur illa deferre ad illum locum, in quo degit is cui alimenta debentur; vt per Surd. d. quest. 16. num. 1. & 2.

Non etiam obstat quod pensionis debitor sit obligatus obligatione Camerali, per quam promittit quod possit conveniri ubique locorum: quia non ea est vis illius obligationis ut debitor conveniri possit in alio loco, quam in eo in quo tacite vel expresse promissit, qualis est locus beneficii, in quo ut supra dictum fuit, tacite promississe censetur: vt dicit Rota dicta decis. coram Litta, & patet ex traditis per Zach. de oblig. Camer. quest. 7. num. 9. & apud Eund. decis. 78. n. 3. & 4.

Quæ omnia intelligenda sunt, nisi Titularis

promississet soluere in certo loco, vel soluere ubique locorum, ubi pensio petita fuerit; tunc enim in certo loco soluere promissit, Titularis non fortitur forum in loco contractus, nec ibi conveniri potest, etiam si in eo reperitur: Lanfranc. Balb. decis. 216. Gregor. Tholos. in cap. 1. num. 92. de sponsalib. fol. mihi 375. versic. tertio quando solutio. Si vero promississet soluere ubique locorum, potest ubicumque conveniri: Bart. in l. si conveniret, n. 4. ff. de iurisd. omni. iudic. per text. in l. heres absens, §. 1. ff. de iudic. cum leg. sequenti; & l. contraxisse ff. de actionib. & obligat. Borghini. Cavalcan. decis. 1. n. 3. Cancer. lib. 2. resolut. cap. 6. de solut. num. 162.

His ita constitutis, deveniendo ad decisionem questionis, videlicet quomodo se gerere debeat Titularis, quando pensionis solutio fuit promissa ad certum locum, in quo Pensionarius tempore solutionis non reperitur, & nemo pro ipso, cum legitimo mandato ad recipiendam solutionem, utrum videlicet debeat protestari & consignare, aut alia vi diligentia, ad hoc ut dicatur satisfecisse suæ obligationi? Variæ sunt DD. sententiæ, distinguendo tamen duos casus; quorum Primus est, quando adest simplex obligatio de soluendo pensionem in certo loco: Secundus casus est, quando ultra simplicem obligationem adest rescriptum, cum clausula, sine retardatione solutionis pensionis, vel parito indicato. † In primo casu, nonnulli DD. voluerunt, debitorem pensionis teneri protestari, offerre, & deponere; per text. in l. ait Prator, §. sed hodie, ff. de minorib. ubi dicitur debitorem minoris teneri deponere, ad hoc ut sibi non currant usuræ, quamvis ibi Gloss. distinguat inter usuras quæ debentur ex conventionione, & quæ officio iudicis; & in l. si reus paratus 73. ff. de procuratorib. ubi dicitur non sufficere oblationem sine deposito, sicut de pecuniis Minorum dictum est; & l. Labeo, ff. de nautic. fœn. l. fin. ff. de lego commiss. & ita tenet Bartol. in d. l. si reus paratus, num. 5. ubi dicit quod ad evitandam penam, debitor tenetur facere depositum: Idem dicit Castr. in l. ad diem, in ultima opposit. ff. de verbor. obligat. & ibid. Alexand. num. 5. ubi tamen volunt, quod sufficiat quod debitor protestetur, se esse paratum soluere, nec requirunt quod fiat depositum. † Alij volunt, etiam nulla facta consignatione, debitorem eo ipso à mora excusari, quando creditor tempore promissæ solutionis non fuit præsens in loco destinato, Alexand. cons. 92. Perspectis, num. 9. Quæ sententia fauorabilis debitori pensionis, ut ad deponendum minimè teneatur, congruit menti Rotæ Romanæ apud Mohed. decis. 15. de locat. & Mohedani sententiam sequuntur Decius consil. 566. num. 5. Riminald. iun. consil. 52. n. 61. Roland. consil. 87. n. 18. lib. 1. Magon. decis. Lucens. 78. num. 4. Caroc. de oblat. quest. 5. n. 11. Et hanc esse veriolem sententiam, quam servat Rota, testatur Gratian. discept. forens. cap. 241. num. 18. & 19. Si igitur Titularis non usus fuerit cautela depositi, poterit nihilominus defendi propter absentiam, & negligentiam Pensionarii, ut ultra citatos tenet Gig. in tract. de pensionib. quest. 77. num. 18. in fine. Alia enim est ratio, dum agitur de minoribus, aut pupillis, ad evitandum eursum usurarum; vt explicant præcitati DD. Et hoc idem confirmatur ex traditis per Buratt. decis. 517. n. 2. ubi dicit, debitorem excusari à mora, si sit paratus soluere in loco destinata solutionis, & creditor non sit præsens, nec reliquerit procuratorem paratum ad recipiendum, quando debitor & creditor sunt diversi fori; ex Bartol. in l. item illa, num. 9. versic.

Tract. de Pension. Eccles. Cap. XXXVIII. 101

rit volumus, ff. de constit. pecun. Alexand. conf. 172. num. 4. lib. 2.

Quamvis consultius sit, ut debitor pensionis in casu absentiae Titularis à loco destinatae solutionis, faciat actuale depositum, per quod absque ulla difficultate liberatur: ut determinavit Rota in *Abulens. pensionis* 26. Nouembris 1606. coram Sacro, apud Marches. fol. 609 num. 8. & probatur per text. in l. acceptam, cum ibi notatis per DD. C. de usur. & in l. obfignatione, C. de solut. & fuse comprobatur D. Senator Leonardus in suo tract. de usur. quest. 84. n. 21.

10 Sed notandum est, quod licet ut mox dictum est, non sit necessarium hoc casu actuale depositum; hoc verum est si agatur de mora incurrenda; sed si ageretur de mora iam incurfa, non solum est necessaria protestatio de impedimento, quae alias non requiretur: ex l. cum quidam § si pupillo, ff. de usur. Aretin. conf. 161 num. 2. Gozadin. conf. 66 num. 8. sed etiam stante quod mora iam incurfa fuerit, ut Titularis ab ea liberetur, debet facere actuale depositum; Bart. in d. item illa, de constit. pecun. num. 10. Alex. consil. 92 lib. 1. & ad hunc modum intelligendam esse doctrinam Bartoli in d. si reus paratus 37 ff. de procurator. docet Barbof. ad l. si debitor 21 ff. de iudic. num. 46. & 47.

11 In secundo casu, videlicet quando causa commissa fuit cum clausula sine retardatione solutionis pensionis, vel cum clausula, parito indicato, quamvis Pensionarius non reperiretur in loco destinatae solutionis, nec ullus pro eo procurator cum sufficienti mandato, non sufficit potestatio, sed requiritur actuale depositum, & quod debet fieri in pecunia numerata, nec sufficit quod Titularis dicat se velle fructus beneficii solvere, vel consignare;

12 quando agitur de pensione debita ex causa resignationis, quia si Pensionarius credidisset sibi loco pecuniae fructus solui; minimè resignasset; ut dicit Rota apud Posth. in tract. de manutent. decis. 163. num. 6. & 7.

13 Et ratio praemissorum est, quia clausula illa, sine retardatione solutionis pensionis, suspendit iurisdictionem Iudicis Delegati; ita ut non possit ad ulteriora procedere in cognitione negotij principalis, donec solutio pensionis integra facta fuerit; Gomez. in compend. vtriusque signat. num. 84. versit. confirmatur ista opinio, Rota decis. 428 num. 8. part. 1. recent. Barbof. de clausula cap. 162. num. 5. & 16. Rota in *Cauens. pensionis* coram Coccino, apud Marches. de commiss. tom. 1. num. 36 fol. 641. sub die 30. Iunii 1609. quia illa clausula suspendit & limitat iurisdictionem, Rota decis. 329 num. 1. part. 1. diuers. quae iurisdictionem non competit Delegato, donec fructus sint soluti: Burat. decis. 124. n. 12.

Neque obstat si dicatur, creditorem teneri in solutum accipere bona sui debitoris, quando ipse alio modo solvere non potest, & per consequens debitor pensionis audiendus est, dum alia ratione quam per fructuum oblationem satisfacere non potest, Bald. in l. 3. sub num. 9. versit. quod si creditor, C. de execut. rei iudic. & ibi Salicet. num. 4.

Quia hoc posset procedere quoad effectum euitandae carcerationis; Dec. in l. 2. §. mutui dati in 3. lectura, num. 24 ff. si certum petat. secus ad verificationem illius clausulae, non retardata solutione pensionis, pro cuius iustificatione necesse est docere de integra & effectuali solutione omnium terminorum decurforum: Atque ita decisum fuit in *Mediolanensi pensionis* 7. Nouembris anni 1612. coram Vbaldo. &

15 Et hoc casu regulariter non sufficit depositum factum per Titularem, ut dicatur satisfecisse huic clausulae: Quia deponere, non est solvere; Bart. in l. item liberatur, §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. soluitur, Tiraquell. de retract. consanguinit. §. 9. gloss. num. 3.

16 Si tamen Pensionarius esset absens, & non dimississet procuratorem in loco destinatae solutionis, tunc sufficeret depositum: l. acceptam, C. de usur. cum ibi notatis, & d. l. obfignatione, C. de solut. Non enim tenetur Titularis perquirere Pensionarium extra locum in quo fieri debet solutio, Gigas d. quest. 77 num. 18. Bartol. in dicta l. item illa, num. 9. ff. de constit. pecun. In istis enim rescriptis conditionalibus adimplementum fieri debet in forma specifica, & propterea non solum requiritur protestatio impedimenti, sed etiam depositum; & sicut dicitur de clausula, restit. expensis, quae veram exigit solutionem, nec sufficit oblatio: Gratian. discept. 786. n. 16.

17 Si sicut dum agitur de interesse conuentionali, non sufficit oblatio verbalis, sed requiritur depositum, ut illud non eurrat: Cartar. decis. 69. num. 22. & sequentibus. & Idem & multo fortius dicendum est,

18 quando causa commissa fuit cum clausula: parito indicato: tunc enim non sufficit sola oblatio, quamvis debitum esset illiquidum, sed debet interuenire actualis solutio, ut tollatur suspensio iurisdictionis. Marefcot. lib. 1. resolut. cap. 87. num. 4. eius autem loco, fit actuale depositum, creditore recusante, aut non comparente, ut mox dictum fuit. & Concludendum ergo est in hoc secundo casu absente Pensionario à loco solutionis, requiri actuale depositum, alioqui non satisfieri dictae clausulae sine retardatione solutionis pensionis, ut ultra citatos, concludit Garf. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 235.

C A P V T XXXIX.

ARGVMENTVM.

COLLUSIO facta inter duos sub praetextu litis simulatae, ad hoc ut pensio super aliquo beneficio imponatur, etiam à Summo Pontifice confirmata, nulla est, tanquam ex falsa causa facta: & ultra nullitatem, sic colludentes beneficio & pensione priuandi sunt. Explicatur verus sensus cap. audiuimus 3. De collus. detegenda. Collusio quid sit? quomodo probetur? & ex quibus coniecturis arguatur.

S V M M A R I V M.

1 Collusio quomodo fiat in beneficiis, & pensionibus, & quis sit illius effectus? Sanleger. de Pensionib.

2 Collusio est delictum.

3 Collusio quid sit?

4 Collusionis poena est priuatio beneficii & pensionis, num. 7.

13

5 Transactio